

[illegible]

九龍半島 北山半島

Խղճիք 23 Վրդմանք :

Յեղայս մեր բարեխնամ՝ Լ. աթուրդին՝ անց-
ած շաբաթ՝ Բրբարաձէն Սաղնիսա հասնիր՝
բայկին բարձր Արբապետական զբաժնի գլխա-
ւոր նստաւիէն լեղիկը . բայց ձուսադարհէն քիչ
անձնասիտն տկարութիւն մը պատահելուն
տեսնար՝ շաբաթի մը ըստ այն անը հանդու-
սիւն մը առնելը հարկ եղիր է . ուստի Լ. տա-
լով այս օրերս՝ Նորին Բ. Արքայութեան
հարհարելութեանը օգիտների ըլլալուս սնն-
տեօք տէնունիսք :

-Ըյայնու նահանգին կառավարիչ ժեներալ
հայ հաճի՛վ, պատւոյս վաշտին, որ առնպօ 15ին
թողանդնու պղծէն շողենուով քարքա հասեր
էր, ամսոյս 18ին մեկնեցաւ զԼոյ՝ ի Բ. Երան խոր
բազմեր վարելու :

[illegible]

8033 1,9,4,7,10,13,16,19,22,25,28,31,34,37,40,43,46,49,52,55,58,61,64,67,70,73,76,79,82,85,88,91,94,97,100,103,106,109,112,115,118,121,124,127,130,133,136,139,142,145,148,151,154,157,160,163,166,169,172,175,178,181,184,187,190,193,196,199,202,205,208,211,214,217,220,223,226,229,232,235,238,241,244,247,250,253,256,259,262,265,268,271,274,277,280,283,286,289,292,295,298,301,304,307,310,313,316,319,322,325,328,331,334,337,340,343,346,349,352,355,358,361,364,367,370,373,376,379,382,385,388,391,394,397,400,403,406,409,412,415,418,421,424,427,430,433,436,439,442,445,448,451,454,457,460,463,466,469,472,475,478,481,484,487,490,493,496,499,502,505,508,511,514,517,520,523,526,529,532,535,538,541,544,547,550,553,556,559,562,565,568,571,574,577,580,583,586,589,592,595,598,601,604,607,610,613,616,619,622,625,628,631,634,637,640,643,646,649,652,655,658,661,664,667,670,673,676,679,682,685,688,691,694,697,700,703,706,709,712,715,718,721,724,727,730,733,736,739,742,745,748,751,754,757,760,763,766,769,772,775,778,781,784,787,790,793,796,799,802,805,808,811,814,817,820,823,826,829,832,835,838,841,844,847,850,853,856,859,862,865,868,871,874,877,880,883,886,889,892,895,898,901,904,907,910,913,916,919,922,925,928,931,934,937,940,943,946,949,952,955,958,961,964,967,970,973,976,979,982,985,988,991,994,997,1000,1003,1006,1009,1012,1015,1018,1021,1024,1027,1030,1033,1036,1039,1042,1045,1048,1051,1054,1057,1060,1063,1066,1069,1072,1075,1078,1081,1084,1087,1090,1093,1096,1099,1102,1105,1108,1111,1114,1117,1120,1123,1126,1129,1132,1135,1138,1141,1144,1147,1150,1153,1156,1159,1162,1165,1168,1171,1174,1177,1180,1183,1186,1189,1192,1195,1198,1201,1204,1207,1210,1213,1216,1219,1222,1225,1228,1231,1234,1237,1240,1243,1246,1249,1252,1255,1258,1261,1264,1267,1270,1273,1276,1279,1282,1285,1288,1291,1294,1297,1300,1303,1306,1309,1312,1315,1318,1321,1324,1327,1330,1333,1336,1339,1342,1345,1348,1351,1354,1357,1360,1363,1366,1369,1372,1375,1378,1381,1384,1387,1390,1393,1396,1399,1402,1405,1408,1411,1414,1417,1420,1423,1426,1429,1432,1435,1438,1441,1444,1447,1450,1453,1456,1459,1462,1465,1468,1471,1474,1477,1480,1483,1486,1489,1492,1495,1498,1501,1504,1507,1510,1513,1516,1519,1522,1525,1528,1531,1534,1537,1540,1543,1546,1549,1552,1555,1558,1561,1564,1567,1570,1573,1576,1579,1582,1585,1588,1591,1594,1597,1600,1603,1606,1609,1612,1615,1618,1621,1624,1627,1630,1633,1636,1639,1642,1645,1648,1651,1654,1657,1660,1663,1666,1669,1672,1675,1678,1681,1684,1687,1690,1693,1696,1699,1702,1705,1708,1711,1714,1717,1720,1723,1726,1729,1732,1735,1738,1741,1744,1747,1750,1753,1756,1759,1762,1765,1768,1771,1774,1777,1780,1783,1786,1789,1792,1795,1798,1801,1804,1807,1810,1813,1816,1819,1822,1825,1828,1831,1834,1837,1840,1843,1846,1849,1852,1855,1858,1861,1864,1867,1870,1873,1876,1879,1882,1885,1888,1891,1894,1897,1900,1903,1906,1909,1912,1915,1918,1921,1924,1927,1930,1933,1936,1939,1942,1945,1948,1951,1954,1957,1960,1963,1966,1969,1972,1975,1978,1981,1984,1987,1990,1993,1996,1999,2002,2005,2008,2011,2014,2017,2020,2023,2026,2029,2032,2035,2038,2041,2044,2047,2050,2053,2056,2059,2062,2065,2068,2071,2074,2077,2080,2083,2086,2089,2092,2095,2098,2101,2104,2107,2110,2113,2116,2119,2122,2125,2128,2131,2134,2137,2140,2143,2146,2149,2152,2155,2158,2161,2164,2167,2170,2173,2176,2179,2182,2185,2188,2191,2194,2197,2200,2203,2206,2209,2212,2215,2218,2221,2224,2227,2230,2233,2236,2239,2242,2245,2248,2251,2254,2257,2260,2263,2266,2269,2272,2275,2278,2281,2284,2287,2290,2293,2296,2299,2302,2305,2308,2311,2314,2317,2320,2323,2326,2329,2332,2335,2338,2341,2344,2347,2350,2353,2356,2359,2362,2365,2368,2371,2374,2377,2380,2383,2386,2389,2392,2395,2398,2401,2404,2407,2410,2413,2416,2419,2422,2425,2428,2431,2434,2437,2440,2443,2446,2449,2452,2455,2458,2461,2464,2467,2470,2473,2476,2479,2482,2485,2488,2491,2494,2497,2500,2503,2506,2509,2512,2515,2518,2521,2524,2527,2530,2533,2536,2539,2542,2545,2548,2551,2554,2557,2560,2563,2566,2569,2572,2575,2578,2581,2584,2587,2590,2593,2596,2599,2602,2605,2608,2611,2614,2617,2620,2623,2626,2629,2632,2635,2638,2641,2644,2647,2650,2653,2656,2659,2662,2665,2668,2671,2

Քաղաքիս աշխարհ և փառք լուռն ազգի մը վր-
այ՝ հայրենասիրական և ռուսոմասիրական բնուորու-
նենէ՛ր լի զատ հետաքրքրական ազգու կիրք մըն ու
կրթիւն , անոր համար է որ՝ ինչ ատեն նոր բան մը
երկն ու լուսի նէ՛ր առանց վերահասու ըլլալու բանին
նչ աղբիւրէ յառաջ դալը է առանց ինչամտաւ ըլ-
լալու անոր իտեղութեանը՝ միամտաբար չի գիտնիր հա-
տատու . բայց երբ որ մանրամասնաբար լինողու-
նեամբ գտն՝ մի հաւատք ընծայելու ըլլայ նէ՛ր ալ ան-
կէ հոն չբռնմանկարիցի՝ բայց շատ դժուարին է
նոյն հաստատուած սահմանէն այն գիտանցունել
լայտու ամենայնիւ ոչ կուրորեն նախապաշարմունքով
երկրեաւոր , և ոչ ալ՝ ազգական փոխոխամը-
նութեան գերի կ'ըլլայ :

Ինչիցն առարկայ մը չէ թէ առանկ ազգին իմաստներուն ալլէ գրեթէ ազգին հասարակութեանը հետեւին հետաքրքրութեանը նիւթ մը ըլլալով ։ Եւ իրենց մտքին կարողութեանցը չափ՝ միեւնոյն արեւելեան վրայ կրօնին վատ գառ ընտրութիւն ընել ։ Բայց մէկը մեկային ըրած կարծիքը գիշերութեամբ չընդունելուն համար՝ տարրեր վճարանունութեանը կրճագէ, որով իրարու գէժ միմեկու տարբերք մըն ալ կը բացայտի ։

Եւ որովհետեւ այն ինչ ամեն մարդ իր կարծիքը
հաստատելու ուզելուն՝ անձնասիրութիւնը մեղեքնին
ընկալքի, ուստի ի՛նչպէս լլաւ ընտան բնութիւնը
մեղքին տեղի առնելով՝ կամեցորութեան դրօշակը

—Ամացս 18էն 19ի թւածարու ղիշերը՝ կէս ղիշերէն 5 ժամի չոք անցնելուն երկրաշարժու-
թեան աստիճան երեւ ժը ղգացինք , հարաւէն
գէտ ի հիւսիս երեւելով :

—Անցեալ ամսոյս 20ին Սէյրիէն դրած
գրք, մը հեռեկեալ ջաւաթի լո՛ւրջ լոյճինք , ինէ
նոյն ամսոյն 17ին երթաւ . անգղեացի երևելի անձինք
այսինքն Պ . Լօրէնս Ժօն միլլորտը և Պ . Տուպէր
ժողովոյն՝ պաշտօնաւարք՝ հեռերնին ունենալով
Լոմբարձի՝ Աիքոլաթի տնուն թալարման մը և 2
յոյն Զորնպանով և մէկ աստիկ սուրհանդակով՝
Սէյրիէն ծանադարհ կերէն . ուսկից Յ Ժամի
շաբ հեռու կիւմէք ըստած սմբը մօտենալուն
յանկարծ 6 դէյակէ դիտոցնին կ'եկէ , և խեղոյն
հրացաննին կ'պարսկն յիշեալ ծանադարհորդ-
ներուն վրայ , ուր երկու գնդակ պարսն Լօրէնս
Ժօնսին պատահելով՝ որ խեղոյն ձիէն վար կ'իյ-
նայ և այնտեղ կ'անքր կրօնքմայայ . նոյնպէս

կը բանայ, և այն միջոցն շատերուն հայրենասիրական ցանկալի երանգներն կը թռչնայ և դնալով ուսումնասիրական վերաբերեալ ազգոգոտ միջոցները արժանաւոր յառաջագիմս թերեւն գրկուելով՝ հասարակութեան բարեկրթութիւնը կընուալի, ուստի դժուարան անկարգութեան երկակայ ըլլալովն անմիաբանութեան երկոյթ մը կը ցուցունեն, մինչ զի ներքին ու արտաքին թշնամիներուն առիթ կուտան գրողարտութեամբ բամբաստելու, որոնցմէ Լ. Բ. Քանդանգամ կը կրկնուին։ Ասոն զի՝ ներքինը հակուսահոսիրութենէ գրգռուելով և արտաքինը տգիտ սեպահակման ձիւղերուն նախանձնելով անխնայաբար կը յանգրդին սուլին պատիւը վոր զարմեւու՝ թէ բանի ու թէ չորով։

Իսոյց նոյն անմարան երեցած ատենը անգամ՝
Հայրանասիրական նշաքը երբեք սպասուած չէ պի-
տգիկն սրտէն՝ թէև ըստ անյաջող բերման ժամանոս-
կին՝ ձախորդ պատահարի մը վիճակելուն՝ իրեն
թանձրամտ զմպիրով պաշարուած՝ իր բնական
պայծառութիւնն լոյսը չի կրնար արձակ համարձակ
քօյազուցանել :

Բնականապէս՝ մարդոյս ներքին նիւթերուն (ոյս-
ինքն արեան՝ հոգիին ետքին) մէկը չափ-ուզեցորէն
պակեւոյն կամ աւելաւոյն՝ ի հարկէ ցանկալի ա-
ռողջութիւնը կը խանգարուի, և հետեաբար հմտ
բժշկի մը կը կարօտի։ Արտն՝ թէ որ փոխով մը
խնամք չի տարուի նէ, կամ տարածում մահուամբ
կը վերջանայ, կամ զժառարագումնի ախտից գերի
բռնաւով միշտ կրտսնուի։

Լսո՛ւ արեւակ՝ ինչ ասեն ազգի մը մէջ ինչեւիցէ ա-
ռիւմով մը՝ փնաստօրեր երկպառակուծիւնը յառաջ
դայ նէ, անշուշտ որուն զէշ հետեւանքները՝ ազգին

Եւ իրաւացի խարդանան ալ կըզարնուի եւ կըմեռնի . պարտե՛ Տիւսէլյն ալ երկու տեղին կըլիւրաւորուի , բայց յոյն ջորեպանին մէկը՝ որ բնաւաւորուած ձի մը առջեւէն կըքշէր , անիկայ այն բեռով կըփախոյնէ կ'ազատի , ուստի ղէյսէկները մէկապնդումն վրայ ինչ որ կըդանեն նէ , որ 4000 հազար դահեկանէն տւելի կըլարծուի , զոնոնք յափշտակիւր փախիւր են : Հետեւեալ օրը պարտե՛ Տիւսէլը Սէյրի կըվերադառնայ չարաշար վիրտապուած , եւ նոյն օրը նստակով մը Սաստի կըզդին կ'անցնի , որ Սէյրի ծովեզերեայ տեղին վիճուող կ'իյնայ ու շատ մօտ , 'ւրոյն կըգնին' (ձօնաւորայի տէրութեանը հիւպատոսութեան պաշտօն վարող պարոն Պիլէօլին գործով մը Սէյրի դանտելով՝ յատկապէս քանի մը մարգիկ կըզդէ , եւ պարտե՛ Լօրէնս ձօնովն եւ (ձարկմանին ղիները Սէյրի բերել տալով՝ այն տեղի յունաց եկեղեցին թաղել տայ կօտան) :

ամեն կերպ յառաջագիմն: Երևնք ու պոյճատութիւնք
կը խտրանէ . որ և անխնոմք մնալովն ալ՝ Կնալով
դէտովին կը խաւարի :

Լ՛հա պարզէս շտանդաւոր պարտագալի մը մէջ՝ ազգին թէ հոգեւորական եւ թէ հարկեաւորական իմաստուն անհուններէն իրաւամբ կը պահանջուի իրենց ազգաւորական պարտաւորութիւններն ամենայն փութով զօրծի գործելը :

Հիբրուսի աշխոյժ և վառվճռուն սոց. մը, թէ որ
անակնունդի պատահմանքով կամ զինչ և իցէ պատ-
ճառով սպաւէս դժուարին փիճակի մէջ լընայ՝ և
երրոր նոյն ազգին մէջ տակաւին բաւական իմաստուն
անձինք պակաս չեն նէ, այնքան տարաբաղդ չի
սեպուիր: Ասան դի անոնք՝ իմաստուն տեսուչները
կ'ըսեմ, հայրենասիրական եռանդին ալ աւելի բոր-
բորելով՝ քաջութեամբ Թեան գտան ընդ մէջ անկողմ՝
հասարակութեան իրական անգործութիւնը վերստին
վայելիլ ապու համար Կուն կըգործեն՝ ամէն կերպ
սոցալ. հմտութեան ու զորութեամբ խնամքները բա-
նիցընել և որպէս զի անձնասիրական փառասիրու-
թեամբ փրայեալ տապաստները խոհեմութեամբ
դիմուցանել, ազատիրական զրօշակը բանալ (այսինքն
ստակին քսակը) և հայրագութ ջրմը սիրով անձա-
դիր ըլլալ հասարակութեան փրկութեան համար,
լաւ որում դիտեն թէ ազգին և միանգամայն իրենց
անձին՝ թէ ներկայ և թէ հանգերձեալ յաւիտենական
վտանգներէն ազատելուն ճարր պաւ է:

(1) ընկնակ իմն, ինչ ատեն մրրկախառն քամինքը
հակառակելով՝ կըսկսին սաստկութեամբ փչել ու ծա-
վուն ալիքները խռովել, և պայպէս վտանգաւոր ալե-
կոծութեան մը պատահած նախն քաջ նաւապետը՝
խիղճն ամենայն զգուշութեամբ կրփութայ պատօնեա-

Պարան բողոքեց իւր իրաւունքը . այսպէս ()ս-
մանիւնն պաշտօնաւարներուն և Վաղղիոյ զեւ-
սանին խաղաղասիրութեամբ կը յուսացուի ին-
քի . որին կրգիւրջանայ այս ինպիսի և երկու դաշ-
նակից սէրու ինեանց բարեկամական կապակցու-
թիւնը մէկ վայրկեան մըն ալ չի քակուիր :

Անցեալ կերակի օրը՝ ինչպէս որ ծանօցինք,
մեծ զօրաց կրթութիւնն սը եղաւ Յիշեր պարէնի
ժող ընդարձակ գաշտի մը մէջ՝ (Կոստատիան
Կայսեր ներկայութեամբ . 15 հազար հոգիէն
աւելի հետեւակ՝ հեծեալ և լինդանթաձիւ
զօրքեր ժամանակից եղան այս կրթութեամբ . Վ օւ-
մախլլ սպարապետ Սուլթանն փաշայն՝ Համ-
տի փաշայն և Յիշեր Իզլիմ փաշայն՝ հեծեալա-
րաց զօրապետ (Սահն փաշայն՝ թիւրանթաձիւ
զօրաց զօրապետ Հիւսէյն փաշայն և զօրապետ
Սէլիմ փաշայն և Իսմիլ փաշայն կը հրամայէին
զօրաց : Թիւրանթաձիւ և Կայսերական սա-
հապան զօրքերը մեծ յաջողութիւն յոյց առին
իրենց կրթութեան մէջ :

() Գառաափառ Ինքնակալ՝ Խր զդրաց կրթու-
թենէն գահ բլալով՝ վսեմաւ Սարաւադետ Սաւ-
լէ յման փաշային և ուրիշ զարաւանաց՝ մարդու-
սիրութեամբ իւր սրտին գահանակու թիւնները
յայտնաւէս ծանոցց :

— Կառավարութիւնը՝ գտողեական վերջին
չղենաւ. ոչ եւեա՞ծ դիրերէն խուցաւ. որ՝ Լ՛իտաքին
դորձոյ պաշտօնատար փեմաւ. Ի՛նչիս փաշայն՝ ծո-
վա՞լ մեկնելաւ. է դէկտ 'ի այս ակող, և դեկտեմբերի
ստացի ուրիւր կրտաքսաւ ի :

մը վրայ՝ երկու. թագաւոր (շահ) իրենց զոտաւան
զաշտօնեայներովը՝ դէմ առ դէմ՝ շարուած կըձեա-
ցնէ. իրրթէ իրարու. դէմ՝ կռուելու ծախստ կըպատ-
շատեն. ուր թագաւորը՝ փոխարքայն (վեզիրը),
հետեակ (փրեատե) և ձիաւոր զօրքերը և փիղերը
(ֆիլերը) զատ զատ աշխատակներու մէջ դասակար-
գելով կը յարմարցունէ. և ասոնց ամեն մէկուն իրենց
աստիճանին և պաշտօնին վայելուչ շարժողութիւն
ունենալը մը յաակացընելով. Լա ժամ պատէհ զրա-
նալով կընտրկայտցընէ թագաւորին, մեկնելով անոր
ամեն մէկ քարին նշանակութիւնը և ամեն մէկուն ի-
րեն յաւելուն կերպը. և այս խաղին խաղալուն ձեւը
աղէկ սորվեցընելն և տե՛ կը ցուցունէ անոր թէ ա-
հա այս խաղիս մէջը՝ Ը յաճը ամենէն նախագահ և
ամենէն ապահով տեղիքն է ալ նե՛. բայց միշտ ծան-
շաբալ շարժողութիւն մը ունի, և ոչ իւր փոխար-
քային պէս և ոչ ձիաւոր զօրքերուն պէս մեկէն՝ ի մէկ
իշխամին վրայ կրնայ վաղել ու պաշտօնի, և ին-
քը ասանց իր պաշտօնեայներուն իր անձը չի կրնար
աղտուի. և վիղերէն սկսեալ մինչև՝ վարի գինուորին
ոյսւմնեք կարտ է. ոչսու ամենայնիւ այն ինչ
լաւ բերման ժամանակին և պարագային՝ պաշտօնեա-
ներուն մէկը յառաջ վաղելուն՝ մեկալը կողմնակի քա-
լուն՝ մէկ ուրիշը ջախկնկուն՝ լսեյ չըլլար. թէ
ինչու դու ասանկ շարժեցար՝ վաղեցիք կամ ջախկն-
ցիք. 1) ասն զի տեղը կուգայ որ՝ անանկ շարժմունքով
և տեղ ալ կ'ըլլայ որ՝ մէկալ շարժմունքով մարդը
զետք կ'ըլլայ. ամեն կերպով ալ պիտանի են թա-
գաւորին, հերիք է որ զանոնք կառավարելը գիտ-
նալ, և առաջիկայ թշնամին յաղթել ու ինքը իր
ժողովուրդը մէկ տեղ ապահով կացուցանել. Լա
շապէս իմաստուն Պրամանը այս խաղիս խաղալը

Երբեկեան օրը, Վարձրա, Վաւաբ զանազան սե-
րութեանց դեպքաներուն շրջաբերական թեւով
մը զգիցի. որով Վ արեւայի և Վաստաթցի նաւա-
հանդիսաներէն ցորենը և ուրիշ արմախիւնը
զուտաւ ելելոյ կ'արդիւնէ :

— Քանի մը սրէ կը խօսացուի թէ՛ Երեք անդ-
ղիական ընկերութիւններ՝ կառավարութեան ա-
ռաջարկներ են, () Եսեմեան զմեռացան նահանգ-
ներու մէջ քանի մը սեղ- Երեքթէ ճամբաներ
շինելու, բայց այս օմեռահարկի որ գործու հա-
մար սէտք եղած վաշինքները՝ Վ սեռա, լէշիտ
փաշային դարուն ըրտու են :

—Անցեալ ուրաթ օր՝ երկու. գահեկանօր
արժաթ ստանիկն շրջանակու. թիւնը եղաւ, այս
ստանիկը շատ պատուական է և. մեծ արհեստով
կապուած. կրսնին թէ՛ բիւլ օրէն մէկ գահեկա-
նոցն ալ կարուելու է :

— 4) Արտաքուստ և Արտասնդնուպօղոյ միջ
շինուելու վրայ եղած կամուրջն անցեալ շարտի
վերջանալով , ներքոյ ամսոյ 8ին հինգշարիի
օրը մեծ հանդէսով () գոտափառ Արքայն նախ
իւր մեծամեծ նախարարներուն ղեկերով ետեմ
ձիով և ոտքով անցաւ . յիշեալ կամուրջին վայելն
և ետքը հրաման եղաւ որ՝ բոլոր հասարակու
թիւնը անցնի՝ երեք օր բռն մը չի վնարելով .
բոլոր երեք օրը լրաննալէն ետքը ոտքով անցնող
ները 5 բարայ պիտի վնարեն , ըստնակիրները
եթէ ըստնաւորեալ ըլլան 10 փարայ , ձիերը 20
փարայ , ըստնաւորեալ ձիերը կամ ձիաւոր մօլ
դիկ 1 զահեկան , դատարկ կառքերը 2 1/2 զահեկ

սորվեցընելով ու քանի մը անգամ թագաւորին հետ
խաղալին, ետեւ՝ ժողովեց խաղին քարերը ու գրաւ քը-
սակի (քէսէի) մը մէջ, և խոնարհօթեամբը ըսաւ
Թագաւորին : «Ղեր մեծութիւնը հիմայ տեսաւ որ
Ընչ՝ Սէլմը և բոլոր պաշտօնեայիները ամեն ալ
այս քսակիս մէջ հաւատար ու անխախտ կը պսակին,
ոչ մէկին իշխանութիւնը և ոչ ալ մէկային սպասա-
ւորութիւնը 'ի գոյը կը դրո՛ւի : Ե՛հա՛ այսպէս տէ՛ր
Թագաւոր կ'ըսէ՝ աշխարհս խաղ մըն է, որ երբեմն
մէկը կը թագաւորէ, մէկ ուրիշը փոխարքայօթեալն
աւտիճանը կը հօսնի, բայց աշխարհիս խաղը՝ որ է
մարդոյս կեանքը երբոր կը լքենայ՝ ամենքն ալ գետ-
նին փոսին մէջ՝ իբրեւ մէկ քսակի մէջ կը պսակին՝
մէկը գմկէ տարբերութիւն մը չտեսածի պէս, ուր որ
մեծը ու պղծիկը հաւասար կ'ընդունուին, և ահոնց
ամենուն իրաւունքը որոշելը՝ միայն խրկիւրքին կը մը-
նայ :

(Թուգաւորը՝ այս խաղը բաւական յարգել և կու-
 գնը մշտ խաղալ, և իր վարպետ Պրամային ալ փո-
 խարխուլութիւն մը ընել ուզելով՝ հարցոյց տնոր, թէ
 ինչ բանի որդեցանկոյ նէ՝ համարձակապէս խնդրէ .
 Պրամոնը՝ այս կուզիմք ըսու, որ սաթրանձին աղեւ-
 սակին մէկին մէջ՝ մէկ ցորեն գնելով՝ մէկալին երկու
 և երրորդին չորս, և այսպէս մինչև 64 աղեւսակին
 մէջը կրկնապատիկը պրուելով՝ ուրբան որկ'ը լայն նէ՝
 այնչափ ցորեն շնորհք ընես, (Թուգաւորը ասանց
 խորհնլայ ցորենին գումարը քանիի հասնիլը՝ խնդրն
 հրամանն ըրաւ որ՝ Պրամային ուզածին պէս հաշիւ
 ընելով նոյն չափ հասուցուի իրեն, Բայց ետքը եր-
 բոր հաշիւ եղաւ, և (Թուգաւորին իմացուցին, թէ իւր
 տէրութեանը մէջ ուրբան ցորեն և որչափ ալ գանձ
 ունի նէ՝ զամենը մէկ տեղ տանելով չեն կրնար ուս-

կան և բռնաւորեալ կառքերը 5 դահեկան պի-
տի հատուցանեն :

Այս նորաշէն կամուրջին վրայէն անցնող
դարձողներէն՝ յատկացեալ արքունի տուրքը
ժողովուրդու համար՝ Բարձրագոյն հրամանատ.
Վերայարդ. Սխտիկ Բերայիս յանձնուեր է
կրնն :

20. $\frac{d}{dt} \left(\frac{1}{r^2} \right) = -\frac{2}{r^3} \frac{dr}{dt}$

Լճուրի առաւօտացին՝ Լաւրճրոտապիս վեժ փոփոար-
քանն և որդարութեանն բարձրագոյնն առեանին նա-
խադարձ Իրֆաւթ փաշայն՝ մեծափառ Ալայսկի Տրա-
մանաւ. իրաւեան պալատը կանխուեցան :

Դրանք թէ՛ այսօր Լ'նգլիսի և Սուսից ղեկավանները
արտաքին գործոց պաշտօնատարին հետ խորհուրդ մը
ընելու։ Էն, և, է՛րեհի օր՝ Պարսկաստանի գլխին վրայդ
է այս խորհուրդը ։

Լորէկ իրիկուն՝ Գալսիսայի Գալսիսիէնէնէն ըստ ած
Թաղը կրակ մէ պատահէց, Եւ 70—75 կրկակ՝ 4—5
այ տուն պրիցան :

THE INDEX

Փետրեկ 30 հոկտեմբեր : Անդալյութեն եկած լուսն-
բը՝ երևելի անցք մը շին ծանուցանէր, մարեշալ Պիւ-
ժոն շարունակ յառաջ կ'երթայ :

— Ինչպէս որ նախընթաց թուով ծանուցինք՝
խորհրդարանին նախապահ և պատերազմի պաշտօնա-
տար 11 լուք մարեֆախոր իւր ծերութեանը պատ-
ճառու պաշտօնէն հրաժարուեցաւ և միայն իրերջ-
գարտնի նախադռնութիւնը պահեց . այս պատճառաւ

ազանքը բնական: Պրամային տրտիլու ջորենը հճարե-
լու համար:

Լսել տեսեր թագաւորը դարմանալով ապրիցաւ
մնաց ։ Իսկ իմաստուն Պրամանը ժամ պատեհ
պտենով բացաւ բերանը ու սկսաւ յարեալս խո-
րատելու թագաւորը այսպէս ։ «Տէ՛ր թագաւոր՝ աշ-
խարհիս մէջ շատ բաներ կան որ՝ որոնք առաջի ան-
դամին մարդոյս աչքին պզտիկ եւ անգորկի՛նքն են, իսկ
ետքը՝ ժամանակը մեզ կ'իմացընէ անոնցմէ ի՛նչ մեծ
բաներ յառաջ գալը ։ Մարդս կ'ըսէ՝ թէ եւ թագա-
ւոր ալ ըլլայ, շատ կը տխալի, թէ որ լուսն եւ տեսած
բանը առանց ողելի մը խորհելու ։ Քննելու վճռել
ուղի ։ Իւր շատ անգամ պնդակս բաններ ալ կը դատա-
հին որ՝ թագաւորն սկստըքան իմաստուն եղած ըլլայ
եւ անկամ՝ ինք իր խելքովը մինակ չի կրնար անոնց
վրայ արժանաւոր քննողութիւն մը ընելու եւ իրաւա-
պէս դատելու, անոր համար է որ՝ աշխարհիս վրայ
եղած բոլոր տէրութիւնները յատկապէս խորհրդա-
կաններ գրեք են, որ անոնց ամենուրեք խորհելովը ու
խորհողութեամբ Եւ թագաւորին ալ բարեհաճութեամբ
որդար դատողութեամբ մը վճռութիւն տալը եկած
մեծեկեղե պարտելը ու վեճերը իսկ միայն հերիք եւ
որ թագաւոր մը՝ իմաստուն եւ բարեսիրտ խորհրդա-
կաններ ունենայ՝ ։

1) Երևապէս 4) րաւոյն՝ պայպէս զօրաւոր փոստերով
աղբու րաներով կրցեր է համազել և իրատել
երենց թագաւորը , որ Ետրը ջրած բանու թիւններէն
Ես քաշուելով՝ Բարեխնամ՝ թագաւոր մը կցեր է :

Սենտ. Սադաւորը՝ պատերազմի պաշտօնատարու թիւը տեղակալ զօրապետ Պ. Սիւնի ար ինչոք հո- նին յանձնեց :

Սարէշալ Սուլթը 80 տարեկան է և քաջ պա- տերազմական մը, կէս դարէն աւելի է զինուորական պաշտօն վարելը և 1804էն հետէ գաղղիոյ Սարա- ջախտ է :

— Ժողովրդի իշխանուհին՝ հոկտեմբերի 23ին սէն- Բարի պալատին մէջ իշխան մը ծնաւ, մեծ Լըքային հրամանաւ նորածին երախայն Տիւք ար Բենիմեթըը անուանեցաւ :

— Բենիմեթը օրագրոյն մէջ կը կարդացուի : Կ'երևայ թէ՛ գաղղիոյ կառավարութիւնը միտք կ'ընէ Սատակաւարի դէմ պատերազմ ընելու և արգէն պէտք եղած զօրքերուն՝ զենքերուն և նաւերուն պատ- րաստութիւնները կ'ըլլան երկր :

— Թուրքիոյ կըզրեն թէ՛ Լըքայոյի Բարձր, Ժո- լեմիլի իշխանը՝ Սորոգի կողմէր զրկուելու գաղղիոյ նաւատորմիցին հրամանատարութիւնը ընելու է, ուր և երթալու է գարնան սկիզբները :

— Կաղղիոյ Չինաստանի դեսպանատան քարտու- ղարը Սարազին հասաւ այս տեղ, դաղղիայի և չի- նացի գնացանները դաշնադրութիւնը ստորագրեր են օգոստոսի 13ին՝ չինացի ծովագետին տունը :

ԵՆՈՒՆԻՄ

Ի ծնորա 29 հոկտեմբեր : Իտալիայի վիճակը օրէ օր կը գեղեցայ, յորինին զինները կը բարձրանան և աւ- լը կ'սպանայ : Լըքայոյի շտեմարաններուն մէջ եղած ցորենները դեպ 'ի Լըքայոյ և Պիլիմիայ կը զրկուին, վասն զի այն կողմերու հոնները ամենին արգել չեն եղեր : Իտալիայի գնահատիչները հիւան- դութիւնը հաստատուելուն՝ ամեն մտրոյ յոսանա- տութեան մէջ մնացին այն տեղ, իրենց ապրուստին համար :

— Ստորա օրագիրը կըզրեն թէ Սուսիոյ Լիմե- լանը անուի շոգեհաւը մատիս Բիմալ գտուի է որուն մէջն է Լիկոզայոս Կայսեր օրդի Բարձրա- Կոստանդին մեծ գութը : Բ. Լըքայոյի իւր պաշ- տօնաւարներով տերութեան միջնորդները և հա- սարակաց տեղերը սլոգելութիւն ընելու է :

Լիկոզայոս իւր-իւր օրագիրէ իւր կէտերու կէտա- բերական և իշխան պետիւն-թիւնը կ'ապագէն :

Իտալիան տարիներէ հետէ՝ ծովու մէջ արկու- ծութեան արտօնաւոր կորստեցուած նաւերէն՝ տար- ռոց տարի հաշուելով՝ մէկ տարուան մէջ միայն անգ- ղիական վաճառականի նաւերուն կորուստը 600ի մօտ կը կարծուի : Եւս սարսափելի պատահարէս եղած փնարը՝ զրկել երկուք ու կէս միլիոն Լըք փէլիք կը հասնի : (որ է 275 միլիոն օսմանցոց դահկանի մօտ) Լը հաւանականաբար մոռեալ նաւատարներուն թիւը 1500էն մինչև 1600, բաց 'ի ճամբորդներէն, բայց եղած նաւաբեկութիւններուն շրջա մասին երկրին պատճառը՝ նաւապետներուն անհմտութեան և ան- բաւականութեան առաջ կուգայ : Սուսի գոհ պիտի ըլլանք շոգեհաւերուն հնարուելուն վրայ, որովք այս սոսկայի կորուստներուն թիւը պակսեցունելու են, քանի որ իրենց թիւն ալ ունենայ նե :

ԹՕՈՒՄԵՆԸ

Ի իշա 25 հոկտեմբեր : Բարձրա. Իպրահիմ փա- շայն Սան Կիսիմանցի զերմակներէն իրեկեան օրը մեկնեցաւ, գեպ 'ի Իրիթեհա, ուր տեղ 10 օրի ըսփ

մեղէն ետէ՛ լիւսակաւայէն մեկնելու է Սարսիլիայի ճամբով՝ դեպ 'ի Սիլիկէի (Իրիթէն) ջերմակները անկից ալ շարունակելու է իւր ճամբորդութիւնը դեպ 'ի Փարիզ՝ Կէնիս՝ Պէլիք և Լիւսիոս :

Բարձրա. Կաղղիոյ ատոզըութիւնը շատ արկէ է և այս ճամբորդութիւնը միշտ յաջողութեամբ ու զուարճութեամբ կ'անցունէ կօր :

ՍԻՆԵՄԵՆ

Փայտեմ 19 հոկտեմբեր : Եւսիոյ Սուսայ (Լ. դոստափառ Սադաւոր Կայսեր այս մայրաքաղաքիս ըրած շորհարելութեամբը՝ Սիկիլիոյ Սենտափա- թիալաւորին բաւական տրախութեանը առիթ եղաւ և երկու Սենտափառ թագաւորաց ներկայութեամբն ալ մայրաքաղաքիս հասարակութեանը զուարճայի շարժողութիւն մը պատճառեց : Լըքիս կիծային քաղցրութիւնը Սուսիոյ Սենտափառ Կարսի հոյն ատոզըութեանը շատ օգտակար կ'երևի, և բժիշկներն ալ մեծ յոյս կուտան բոլորովին առողջանալուն վրայ :

(Գրաստափառ Լիկոզայոս Կայսեր ընկերակից է Լորին Սենտափառութեան բարձրագետի, գուսարն (Լիկայի մեծ գրասէին, շատերը կը հաստատեն թէ այս բարձրա. Լիկանուհին՝ Լուսիլիոյ ուրիշ գութն Բարձրա. Լիկիլիին հետ ամուսնանալու է, և կըսուի նաեւ թէ՛ մեծափառ թագաւոր Կայսրը արգէն բա- րեհաւանութիւն մը կը ցուցանէ այս ամուսնութիւնը ընելուն վրայ : Եւս օրովհետեւ Սուսիոյ Կայսեր- ութեան պիտի օրէնքն է որ՝ այն իշխանուհին եր- րոր Չարին (այսինքն Սուսիոյ Կայսեր) հետ ամու- նանալու է նէ՛ պէտք է որ յունաց ուղղափառ դա- ւանութիւնը ընդունէ, նմանապէս Կայսերական գեր- դաստանէն ամեն իշխանուհի՝ օտար իշխանի մը հետ ամուսնանալուն՝ պէտք է որ իւր կրօնի գաւառու- թիւնը հաստատ պահէ : Սուսիոյ արքայական գեր- դաստանը այս կանոնը շատ հաստատութեամբ կը պա- հէր, բայց քաղաքականութեան (փոխթիւրայի) բարձր ակնածութեան մը համար՝ կ'ըսեն թէ՛ օգոստափառ Լիկոզայոս Կայսրը իւր հաւանութիւնը տալու է որ Լիւրդին մեծութեան արգելքը (Լիկայի մեծ գրասէին) Լուսիլիոյ արքայազն Լիկիլին հետ ամուսնանալուն Լուսիլիական ուղղափառ դաւանութիւնը ընդունէ : Սուսիոյ Սենտ. թագաւորը՝ Լուսիլիոյ այցելու- թիւն ընկելու ետքը Սիլիոս ալ մեկնելու կամք ունի եղեր :

ԼԵՐԵՆԵՆԸ ԶԵԿԱՄԵՆԸ

Լըքիս վրայք երկեղի լուր մը չկայ ծանուցանե- լու, փրկեալի մէջ նոր խռովութիւն մը ծագեցան, զորոց մէկ մասը՝ Սիւսաւ Զիւլայի Սիկի անուի զորանալը մեղացոյցին՝ Լէս հօրա Սիկի անուի իշ- խանին մահուան վրէժխնդրութեանը համար : Լը նոյն երկրէն եկած վերջին լուրերուն նայելով՝ կառա- վարութեան լուրը գործքերը՝ մայր թագաւորացին իշ- խանութեան տակն են : Սահարաժա Տիւշեր սինկը կը թագաւորէ առայժմ, բայց զօրքերը միշտ կ'ազնն վարձանեալ էր Սիկիին մէկ տղայն անոր տեղը զնել : Լահօրէն եկած զիւր մը՝ Լէս հօրա Սիկի ա- նուն իշխանին մահը սուտի կը համե, և կ'ըսէ թէ՛ այս իշխանը բանտարկեալ է Լիւքի բիւրդին մէջ :

Լըքիսիստանէն լուր մը չառիւք, բայց լեկցինք թէ՛ Բապուլի նախկին թագաւոր Զեմն ծեր Էահը քօլէրա հիւանդութեան մեռել է :

Կաղղիոյ արտաքոյ կարգի Չինաստանի դեսպան Պ. Լիկիլին յունիսի մին Սանիլը հասաւ, և նոյն

ամսոյս 19ին դեպ 'ի Սարաւ մեկնեցաւ, Բէրէ-Էր անուն շոգեհաւով :

ՊԵՆԻՆԵ

Եւս երկրիս օրագիրներուն թիւը արալութեամբ աւելեալու վրայ են, 1830 ամին 34 օրագիր կը տրո- վէին լուր տերութեան մէջը, հիմա 140էն աւելի են, ըսել է թէ՛ քանի մը տարուան մէջ չորսին ըսփ աւելցեր են :

Լուր օտարազրուգներուն թիւը 40000 էն տե- լի է, ուրիմ հարիւր ընախիւն մէկը օրագրի ստորա- դրուած է, քանի զի Պիլիկայի լեւակները 4 միլիո- նէն քիչ մը աւելի են :

ԾԱՆՈԹՈՒԹԻՒՆ

Օրագրոյս 93 Բաւոն Ժանուարի 1846 Բաւոն համար Սիլիկիլիոյ Պ. Լիկիլինի մը- ղած օրագրոյն մը մը պատճառը արին է, անիւ- շաք ստանալու կէտաբերի ըլլալով՝ հաւանա- րաւորն է՝ Լիկիլին հետ զինված օրագրոյնը ստա- նաւորելը արին է : Սուսի Ժանուարի 1846- ղա- ար՝ 1840էն մինչև 1845 նայ պայքարէն է լուր օրագրոյնը ստանալու մէջ Սիլիկիլին Պ. Լիկիլինի իսաւարակն են, Լիկիլին որ 1843-նայ Լիկիլինի մը անուի լըքայինն :

ՓՈԹԵՆԸ ԵՄԵՆԻ ԹԻԿԵՆԸ

Իշխր. 22 Եւսիլիոյ :

Ի ծնորա	107
Սարսիլիա	165 167
Թիւրսո	428 431
Սիկիլիա	427 430
Նիւսիա	170
Լուսիա	360
Փարիզ	

Կոստանդնուպոլիս հարիւրին երկուք է քովմը- ծնն՝ երկը օրուան համար :

Պօլիս. 14 Եւսիլիոյ :

Ի ծնորա	107 106
Սարսիլիա	165
Թիւրսո	430
Սիկիլիա	445
Լիւրսո	144
Լուսիա	430

Ի ՍԱՐՍԻԼԻԱ

Ի ՍԱՐՍԻԼԻԱ ԵՐԼԵՆԸ ԵՄԵՆԻ ԹԻԿԵՆԸ